

ВИСНОВКИ

**експертної комісії Міністерства освіти і науки України
про підсумки проведення первинної акредитаційної експертизи
освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина зі
спеціальності 211 Ветеринарна медицина
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
у Сумському національному аграрному університеті**

Суми, 2018

Голова експертної комісії _____

В.О. Свстаф'сва

ВИСНОВКИ

**експертної комісії Міністерства освіти і науки України
про підсумки проведення первинної акредитаційної експертизи
освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина зі
спеціальності 211 Ветеринарна медицина
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
у Сумському національному аграрному університеті**

Відповідно до Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах, затвердженими Постановою Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2001 року № 978, наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13 червня 2012 року за № 689 «Про затвердження Державних вимог до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 4 липня 2012 року за № 1108/21420, з урахуванням Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. за № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» та згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 872-л від 22.05.2018 року у Сумському національному аграрному університеті безпосередньо експертною комісією у складі:

Голови комісії:

**Євстаф'євої Валентини
Олександрівни**

завідувача кафедри паразитології та
ветеринарно-санітарної експертизи
Полтавської державної аграрної академії,
доктора ветеринарних наук, професора

Члена комісії:

**Горальського Леоніда
Петровича**

завідувача кафедри анатомії і гістології
Житомирського національного
агроєкологічного університету, доктора
ветеринарних наук, професора

у період з 30 травня по 01 червня 2018 року розглянуто матеріали, подані на експертизу Сумським національним аграрним університетом та проведено на місці перевірку відповідності державним акредитаційним вимогам стану кадрового, навчально-методичного, матеріального та організаційного забезпечення підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Ветеринарна медицина зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина за другим (магістерським) рівнем.

Висновки підготовлені на підставі аналізу:

- матеріалів акредитаційної справи освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, поданої університетом;

- відповідності встановленим законодавством вимогам щодо навчально-методичного, кадрового, матеріально-технічного забезпечення спеціальності;

- фактичного стану навчальних приміщень, кабінетів та лабораторій;
- навчально-методичного забезпечення навчального процесу та організації навчальної, методичної, виховної і профорієнтаційної роботи;
- контрольних замірів знань студентів за ККР з дисциплін циклів загальної та професійної підготовки;
- звітів про проходження виробничої та переддипломної практик.

За результатами проведеної роботи експертна комісія встановила наступне:

1. Загальна характеристика Сумського національного аграрного університету, факультету ветеринарної медицини та спеціальності 211 Ветеринарна медицина

Сумський національний аграрний університет розпочав свою діяльність як філіал Харківського сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва, який було засновано у 1977 році наказом Міністерства сільськогосподарства СРСР за № 95.

У 1990 році наказом № 24 Державної комісії Ради Міністрів СРСР по продовольству та закупівлях на базі Сумського філіалу Харківського сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва було створено Сумський сільськогосподарський інститут.

У 1997 році на виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 15 липня 1997 року за № 744 на базі Сумського сільськогосподарського інституту створено Сумський державний аграрний університет, заснований на державній формі власності та підпорядкований Міністерству аграрної політики України.

Указом Президента України від 7 серпня 2001 року № 591/2001 присвоєно статус національного. Місце знаходження університету: 40021, м. Суми, вул. Г. Кондратьєва, 160. Телефон (0542) 787-456 Факс (0542) 787-478 E-mail: admin@sau.sumy.ua.

Сумський національний аграрний університет має в наявності оригінали наступних засновницьких документів, зокрема:

- Статут Сумського національного аграрного університету затверджений Міністерством освіти і науки України наказ від 27.04.2015р. за № 470;

- довідка про включення до єдиного державного реєстру підприємств та організацій України від 06.03.2015 року за № 04.02-08/2478 (ідентифікаційний код 04718013);

- ліцензія (серія АЕ №636493 від 19.06.2015 р.), акт узгодження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенями бакалавра, спеціаліста, магістра та ліцензованого обсягу Сумського НАУ затверджений Наказом МОН України від 06.11.2015 № 1151;

- паспорт санітарно-технічного стану приміщень, які використовуються при впровадженні освітньої діяльності, з висновком санітарно-гігієнічної експертизи Сумської міської санітарно-епідемічної станції про відповідність санітарно-технічного стану приміщень санітарним нормам і правилам, правилам техніки безпеки, і можливість впровадження навчального процесу в них.

З 2005 року університет очолює доктор сільськогосподарських наук, професор, академік Національної академії аграрних наук України Ладика Володимир Іванович. Освіта вища, у 1984 році закінчив Сумський філіал Харківського сільськогосподарського університету ім. В.В. Докучаєва за спеціальністю «Зоотехнія» (диплом ІВ-1 № 214614 від 23.03.1984 р.). У 1990 році захистив кандидатську дисертацію за спеціальністю 06.02.01 – розведення, селекція і відтворення сільськогосподарських тварин (диплом СХ № 012872). Доцент кафедри технології виробництва молока і яловичини (диплом ДЦ № 003038). У 2000 році захистив докторську дисертацію за спеціальністю 06.02.01 – розведення та селекція тварин (диплом ДД № 001344). У 2009 році Ладика В.І. - професор кафедри спеціальної зоотехнії (диплом ПР № 002351). У 2002 році Українська академія аграрних наук обрала Ладика В.І. членом-кореспондентом зі спеціальності 06.02.01 – розведення, селекція і відтворення тварин. У 2010 році Ладика В.І. – академік Національної академії аграрних наук України (диплом А №0121).

Сумський національний аграрний університет проводить навчання за 25 спеціальностями II рівня акредитації та 12 спеціальностями IV рівня акредитації.

Висновок: комісією підтверджується наявність і достовірність нормативних документів, що забезпечують правові основи діяльності Сумського національного аграрного університету та факультету ветеринарної медицини і відповідають акредитаційним вимогам підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Ветеринарна медицина зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина за другим (магістерським) рівнем.

2. Можливості Сумського національного аграрного університету щодо надання освітніх послуг для підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Ветеринарна медицина зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина за другим (магістерським) рівнем.

2.1. Формування контингенту студентів

Загальний контингент університету на 01.10.2017 року становить 6362 студентів, в тому числі: за денною формою навчання 3880, в т.ч., 162 особи іноземці та заочною формою навчання 2482, в т.ч., 97 особи іноземці.

Структурними підрозділами університету є 1 інститут та 6 коледжів, що дозволяє реалізувати систему ступеневої освіти.

Усі спеціальності організаційно об'єднані у 3 навчально-наукові інститути (ННІ), 8 факультетів денного навчання, інститут післядипломної освіти та дорадництва, інститут заочного навчання, відділення довузівської підготовки, профорієнтації та маркетингу.

В університеті розвиваються різноманітні форми інтеграції з вищими навчальними закладами I-II рівня акредитації та ліцеями області. Кращі їх випускники отримують право продовжити навчання за скороченим терміном у Сумському національному аграрному університеті.

Для покращення підготовки випускників шкіл до вступу в Сумському національному аграрному університеті працюють шестимісячні і річні підготовчі курси, до роботи в яких залучені провідні викладачі кафедри терапії, фармакології, клінічної діагностики та хімії факультету ветеринарної медицини.

Значна увага науково-педагогічного колективу приділяється формуванню контингенту студентів. З цією метою на факультеті розроблено Стратегію профорієнтаційної роботи, відповідно до якої проводяться заходи, організатором яких є деканат та завідувачі кафедрами. Результатом профорієнтаційної роботи є стабільний конкурс абітурієнтів, що складає понад 3 заяви на місце бюджетного фінансування.

За період свого існування СНАУ підготував близько 40 тисяч фахівців, багато з яких стали керівниками і провідними спеціалістами підприємств України, інших країн СНД, країн ближнього та далекого зарубіжжя. Головні підприємства та організації загальноукраїнського значення, а також Сумської області (ТОВ «КЕРНЕЛ-ТРЕЙД», Компанія «Укрландфармінг», ІМК, ПАТ «Миронівський хлібопродукт», Компанія NCH (ТОВ «ВорожбаЛатІнвест»), ДП «Мілкіленд» Україна», Індустріальна Молочна Компанія, ТОВ «Глобіно», ПАТ «Технологія», ТОВ «Вітчизна», Торговий дім «Nicmas» та інші) на 20-80 % укомплектовані фахівцями – випускниками університету.

За угодою з Сумським державним ліцеєм з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус ім. І.Г. Харитоненко» університет надає можливість студентам всіх спеціальностей пройти навчання на військовій кафедрі і отримати звання офіцера запасу.

Пріоритетним напрямом діяльності Сумського національного аграрного університету є вивчення та запровадження провідного досвіду найкращих університетів США та Європи, стажування в них викладачів, проходження практики студентами. Змістовні та результативні стосунки склалися з навчальними закладами Німеччини, Англії, Ірландії, Данії, Франції, Польщі, Нідерландів. Налагоджені прямі зв'язки з університетом землеробства (BOKU) Австрії, спільно з Вищою школою «Васнштефан» відкрито навчальний магістерський курс «Аграрний менеджмент», навчання на якому здійснюється за міжнародно визнаними планами та програмами і дає можливість паралельно отримати диплом магістра Німеччини «Master of Business Administration». Співпраця з університетами таких штатів США, як Мінесота, Огайо, Вісконсин, Каліфорнія дозволяє студентам проходити піврічну чи річну практику в фермерських та інших господарствах аграрного профілю. Міжнародна співпраця за спільними проектами дозволяє студентам та викладачам підвищити мовний та професійний рівні в умовах високотехнологічного аграрного виробництва та розповсюджувати набутий досвід в Україні.

Прийом на факультет ветеринарної медицини Сумського

національного аграрного університету здійснюється на підставі правил прийому до Сумського НАУ, які відповідають Умовам прийому до вищих навчальних закладів України, розроблених та затверджених МОН України. Зарахування на навчання за ступенем «магістр» здійснюється після здобуття ступеня «бакалавр» за конкурсним показником (сума середнього балу додатку до диплома бакалавра, оцінки фахового іспиту, оцінки іспиту з іноземної мови). Більшість студентів є жителями міста Суми та сіл Сумського, Лебединського, Краснопільського, Тростянецького, Білопільського, Роменського, Охтирського та інших районів Сумської області, а також Полтавської та Чернігівської областей.

Таким чином, формування контингенту студентів на факультеті ветеринарної медицини Сумського НАУ зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» здійснюється за дотриманням законодавчих та нормативних актів і відповідає акредитаційним вимогам. Якісні та кількісні показники прийому студентів зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» освітнього ступеня «магістр» показані у таблиці 1, а дані про динаміку зміну контингенту – в таблиці 2.

1. Показники формування контингенту студентів за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» ОС «Магістр»

з/п	Показник	Роки	
		2016	2017
1	Ліцензований обсяг підготовки	75	150
	Прийнято на навчання, всього (осіб):	71	96
	– денна форма	71	96
	в т.ч. за держзамовленням:	67	35
	– заочна форма	-	-
	в т.ч. за держзамовленням	-	-
	– нагороджених медалями, або тих, що отримали диплом з відзнакою	-	-
	– таких, які пройшли довгострокову підготовку і профорієнтацію	-	-
	– зарахованих на пільгових умовах, з якими укладені договори на підготовку	-	-
3	Подано заяв на одне місце за формами навчання:		
	– денна форма	1,16	1,08
	– заочна форма	-	-
4	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення:		
	– денна форма	1,24	3,14
	– заочна форма	-	-
	Кількість випускників ВНЗ I-II рівнів акредитації, прийнятих на скорочений термін навчання на:	-	-
	– денну форму	-	-
	– заочну форму	-	-

**2. Динаміка змін контингенту студентів
за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» ОС «Магістр»**

№ з/п	Назва показника, курс	Роки			
		2016		2017	
		1м	2м	1м	2м
1	Всього студентів на спеціальності (за напрямом) - денна - заочна	72	68	94	70
2	Всього студентів у ВНЗ на 1.10 відповідного року	688	521	668	579
3	Кількість студентів яких відраховано (всього):	2	1	-	-
	в т.ч. – за невиконання навчального плану	2	1	-	-
	- за грубі порушення дисципліни	-	-	-	-
	- у зв'язку з переведенням до інших навчальних закладів	-	-	-	-
	- інші причини (за власним бажанням)	-	-	-	-
4	Кількість студентів які зараховані на старші курси (всього):	-	-	-	-
	в т.ч. - переведених із інших навчальних закладів	-	-	-	-
	- поновлених на навчання	-	-	-	-

Висновок: експертна комісія констатує, що результати аналізу поданих матеріалів і безпосередня робота експертної комісії в Сумському національному аграрному університеті вказують на необхідність підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Ветеринарна медицина зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина за другим (магістерським) рівнем та відповідність державним акредитаційним вимогам.

2.2. Зміст підготовки фахівців

На момент проведення ліцензування були розроблені та затверджені (Головою науково-методичної комісії, Директором департаменту вищої освіти України, Директором Інституту інноваційних технологій і змісту освіти) передбачені державними актами у сфері освіти, наступні документи:

- освітньо-професійна програма;
- засоби діагностики якості вищої освіти;
- навчальні програми дисциплін та інші нормативні документи.

Підготовка фахівців в університеті здійснюється відповідно до вимог нормативних та інструктивних документів Міністерства освіти і науки України. Основою концепції навчально-виховного процесу є виконання вимог державних стандартів підготовки фахівців з вищою освітою.

Концептуальні засади освітнього процесу реалізовані в базових навчальних планах стосовно переліку та змісту навчальних дисциплін, переліку кваліфікаційних знань і умінь магістра, розподілу навчального часу

у кредитах ЄКТС.

Документом, що регламентує зміст дисципліни, вимоги до знань і умінь, структурні взаємозв'язки з іншими дисциплінами, атестаційні заходи, розподіл часу на всі види занять і самостійної роботи студента, використання студентом літературних джерел та методичних розробок викладачів, є робоча програма дисципліни. Робочі програми дисциплін навчальних планів підготовки магістрів щорічно переглядаються, корегуються, затверджуються в установленому порядку на засіданнях кафедр, деканом факультету.

Досвід професійної діяльності студенти набувають у процесі переддипломної практики, що проводиться згідно програми практики, на провідних підприємствах, в установах та організаціях м. Сум, Сумської та інших області. Студенти проходять практику на підприємствах – замовниках кадрів. Рекомендації останніх враховуються випусковими кафедрами при визначенні тематики магістерських робіт і наукової роботи студентів. Зазначені особливості освітньої діяльності університету сприяють найшвидшій адаптації випускників до умов професійної діяльності на виробництві.

Загальний обсяг часу підготовки за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» ОС «Магістр» освітньо-професійною програмою розраховано на 2700 год., (90 кредитів за ECTS) та триває 1 рік 4 місяці. Робочий навчальний план складається з навчальної інформації переліку нормативних навчальних дисциплін і практик та забезпечує набуття системи знань та умінь, необхідних для формування компетенції магістра з ветеринарної медицини. Вибіркова частина підготовки магістра в Сумському НАУ складається з навчальних дисциплін самостійного вибору ВНЗ та вибору студентів. Перелік цих дисциплін визначається залежно від освітньої програми.

Якість навчання студентів контролюється кафедрами шляхом поточних аудиторних контрольних робіт, захисту курсових проектів, виконання самостійної роботи, семестрових атестаційних заходів, а також перевірки залишкових знань при проведенні контрольних зрізів рівня підготовки (ректорські контрольні роботи).

Висновок: експертна комісія констатує, що за результатами перевірки відповідності освітньо-професійної програми, навчальних планів і програм чинним стандартам та особливостям потреб регіону встановлено, що нормативно-правова база організації навчального процесу та зміст підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Ветеринарна медицина зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина на другому (магістерському) рівні у Сумському НАУ відповідають державним стандартам вищої освіти і державним акредитаційним вимогам.

3. Організаційне та навчально-методичне забезпечення навчально-виховного процесу

Створення єдиного інформаційно-освітнього середовища Сумського національного аграрного університету дозволяє широке впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальну, наукову, управлінську, бібліотечну, видавничу й обліково-фінансову діяльність забезпечило університету пріоритетне місце серед аграрних вищих навчальних закладів України.

Інформаційно-освітнє середовище університету складається з сайту, електронного порталу, підсистеми дистанційного навчання, електронної бібліотеки та репозиторію, віртуального студентського бюро працевлаштування. Використання його ресурсів дозволяє кожному студенту і викладачеві працювати з навчально-методичним забезпеченням курсів, користуватися ресурсами бібліотеки, мати можливість контролювати свою успішність, навантаження, формувати електронні журнали, тощо. Для забезпечення безперебійного доступу до WEB-ресурсів використовуються мережеві технології Internet.

Навчальні корпуси, громадські місця на території СНАУ та гуртожитки мають покриття Wi-Fi із вільним підключенням до Інтернету.

У навчальному процесі з підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Ветеринарна медицина зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина на другому (магістерському) рівні широко використовуються інноваційні інформаційні – комунікаційні технології навчання. Використання прикладних програмних продуктів передбачається навчальним планом підготовки фахівців і складається з різних видів робіт. Комп'ютерні технології навчання використовуються для виконання ситуаційних завдань на практичних та семінарських заняттях, а також при організації самостійної та індивідуальної роботи студентів. Загальна кількість годин дисплейного часу із розрахунку на одного студента на день за період навчання становить 3 години, з них робота в Internet – 1,5 години.

Впроваджена та активнودیюча автоматизована система керування навчальним процесом університету постійно оновлюється та вдосконалюється в залежності від виникаючих цілей і задач.

В університеті ефективно працює Центр інформаційних технологій, що забезпечує створення, технічну підтримку та постійне удосконалення електронної освітньо-наукової інформаційної мережі університету; розробку та модернізацію програмного і науково-методичного забезпечення; забезпечує вихід в інформаційний простір України і світової спільноти; здійснює технічну підтримку Internet - Internet мережі, Web-сайту університету, а також обслуговує мультимедійні лекційні аудиторії, парк персональних комп'ютерів та комп'ютерних класів.

Підвищенню ефективності управління освітньою, науковою, виховною та господарсько-фінансовою діяльністю університету сприяє впровадження розробленої в університеті автоматизованої системи керування навчальним процесом АСУ ВНЗ, яка дозволяє використовувати єдиний інтерфейс для

забезпечення роботи наступних підрозділів університету: ректорату, деканатів, навчального та методичного відділів, планово-фінансового відділу, бухгалтерії, відділу кадрів.

Запроваджена автоматизована система АСУ ВНЗ складається із наступних модулів: «Навантаження» (викладача, кафедри); «Робочий план» (спеціальності, групи, студента); «Успішність» (електронний журнал, рейтинг студентів з дисципліни, рейтинг студентів групи, рейтинг студентів потоку, статистика успішності груп); «Відвідування» (статистика відвідувань, поточне відвідування); «Розклад» (академічної групи, викладача, студента, кафедри); «Списки студентів» (списки академічних груп); «Студенти та випускники» (працевлаштування).

Вагомим досягненням освітньої діяльності університету є широке впровадження інноваційних інформаційних технологій, сучасних методів і засобів організації навчального процесу.

В університеті у 2011 році створено Центр дистанційного навчання на базі кафедри кібернетики та інформатики.

Серед його пріоритетних завдань:

- впровадження технологій дистанційного навчання для навчання студентів денної та заочної форми,
- організація курсів для підсистеми підвищення кваліфікації,
- забезпечення роботи спеціалізованих комерційних курсів.

Створення інформаційно-навчального простору на основі платформи Moodle дозволяє надати студенту повне методичне забезпечення теоретичного, практичного курсів, самостійної роботи, а також online контакт викладача зі студентом. На випускних курсах запроваджена стовідсоткова ІТ підготовка зі спеціальності, як складової вивчення дисциплін фахового циклу.

Всі науково-педагогічні працівники, що задіяні безпосередньо у процесі дистанційного навчання в університеті, пройшли підвищення кваліфікації за програмою «Розробка дистанційних курсів на базі e-learning платформи Moodle» (100%), серед них викладачі – консультанти Центру дистанційного навчання СНАУ, які отримали сертифікати в НТТУ та 189 викладачів СНАУ, що мають відповідні державні сертифікати проходження стажування на курсах підвищення кваліфікації.

Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які розробляють дидактичне наповнення, педагогічні стратегії та методичні рекомендації для курсів дистанційного навчання в Сумському НАУ складає 60 %.

Частка науково-педагогічних працівників, з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують навчальний процес за дистанційною формою складає 53 %.

Центр дистанційного навчання має необхідну кількість обладнаних комп'ютерних місць, що забезпечує не менше 1 комп'ютера на 1 працівника.

Кількість комп'ютерних місць для педагогічних і науково-педагогічних працівників, які ведуть навчання за дистанційною формою, із розрахунку на 1 працівника складає 0,58.

Кількість комп'ютерних місць для студентів із розрахунку на 1 особу складає 0,5.

Для створення, накопичення та обміну інформаційними ресурсами, необхідними для дистанційного навчання виділено сервер із цілодобовим режимом роботи [Точка доступу в мережі Internet: <http://cdn.sau.sumy.ua/>, в мережі Intranet: <http://cdn.snau/>].

Канал зв'язку головного сервера СНАУ має пропускну здатність 128 Мб/сек, що забезпечує можливість цілодобового доступу через Internet до Web - сайту Центру дистанційного навчання, де викладені інформаційні ресурси, задіяні у дистанційному навчанні. Дистанційне навчання забезпечується наявним ліцензованими програмами загального призначення (операційна система, сервери баз даних та дистанційного навчання функціонують на базі Linux за ліцензією GNU GPL (General public License). Програмне забезпечення спеціального призначення для реалізації дистанційного навчання побудовано на базі e-learning платформи Moodle (модульне об'єктно-орієнтоване середовище дистанційного навчання) - безкоштовна, відкрита (Open Source) система дистанційного навчання. Організація навчального процесу і його адміністрування здійснюються в тому числі за допомогою порталу автоматизованої системи керування навчальним процесом СНАУ.

Веб-сайт Центру дистанційного навчання СНАУ забезпечує цілодобовий персоніфікований доступ до:

- систем загального управління навчальним процесом;
- інформації про навчальні плани, методичні матеріали та демонстраційні версії дистанційних курсів;
- дистанційних курсів, засобів синхронного та асинхронного зв'язку, віртуальних лабораторій з віддаленим доступом;
- системи тестування з необхідними комплектами тестів для кожного курсу, в тому числі, для самоконтролю, а також для автоматизованого поточного, рубіжного і підсумкового тестування.

Дидактичне та методичне забезпечення для дистанційних курсів, розроблене в достатньому для якісного навчання обсязі і у відповідності до Положення про сертифікацію електронного навчального курсу.

Плани, методичні рекомендації і завдання для практичних занять, лабораторних робіт, які виконуються в очній формі розроблені викладачами університету у необхідній кількості і доступні у електронному вигляді [Точка доступу: <http://cdn.sau.sumy.ua/>].

Методичні вказівки щодо виконання курсових, дипломних проєктів (робіт) та державних іспитів розроблені і є в наявності як у друкованому так і в електронному вигляді (їх можна закачати із електронного каталогу повнотекстових видань бібліотеки СНАУ) [Точка доступу: http://lib.sau.sumy.ua/cgi-bin/irbis64r_01/].

Детальні інструкції, що пояснюють і показують, яким чином виконувати всі активності, передбачені у дистанційних курсах, включаючи самостійне вивчення навчального матеріалу, участь у семінарах, дискусіях, практичних та лабораторних заняттях, отримання консультацій, в т.ч. для

написання рефератів, виконання проектних завдань, проходження контрольних заходів тощо, розроблені і представлені в навчально-методичному забезпеченні.

Структура інформаційного середовища дистанційного навчання університету - класичний приклад сучасного розгалуженого віртуального підприємства, що має віддалені філії – локальні центри, які сполучаються з Центром дистанційного навчання (ЦДН) завдяки каналам мережі Internet.

Проведення дистанційних лекцій та дистанційних консультацій переважно здійснювалось за допомогою програмних клієнтів m100 Telepresence компанії Polycom. Використання саме цього програмного забезпечення дозволило значно покращити якість відео - та аудіоданих при зменшенні навантаження на канали зв'язку.

Практика студентів є невід'ємною частиною процесу підготовки фахівців. Практика організовується і проводиться згідно з «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» від 20 грудня 1994 року № 351 та «Положення про практичне навчання студентів Сумського НАУ» затверджено наказом № 425-К від 31.12. 2014 року.

Метою практик є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них на базі одержаних в Сумському національному аграрному університеті знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових умовах, виховання потреби систематично поповнювати свої знання та застосовувати їх в практичній діяльності.

Проведення практичного навчання студентів покладається на викладачів, спеціалістів та керівників підприємств, установ, організацій, обізнаних із передовими прийомами і методами організації виробничої та управлінської діяльності з відповідної спеціальності.

Основним завданням практичної підготовки є закріплення, розширення і поглиблення студентами теоретичних знань, здобутих під час теоретичного навчання, зокрема в процесі вивчення фахових дисциплін та спеціальних курсів, якісне закріплення стійких навичок практичної роботи фахівця з ветеринарної медицини.

Висновок: експертна комісія констатує, що організаційне та навчально-методичне забезпечення навчально-виховного процесу відповідає встановленим нормам вищої освіти та повною мірою забезпечує якість підготовки фахівців та відповідає акредитаційним вимогам. В результаті експертного контролю встановлено, що забезпечення студентів підручниками і посібниками із власного бібліотечного фонду складає 100 %.

4. Кадрове забезпечення навчально-виховного процесу

Спеціальність 211 «Ветеринарна медицини» освітньої програми «Ветеринарна медицини» ОС «Магістр» посідає провідне місце серед інших спеціальностей аграрного профілю. Фахівці спеціальності відіграють важливу роль у системі керування виробничими та ветеринарними

підприємствами усіх рівнів народного господарства України. В умовах ринкової економіки та жорсткої економії енергетичних ресурсів їх значення зростає, підвищуються вимоги щодо їх підготовки за кількістю і якістю.

Кадровий потенціал Сумського національного аграрного університету дозволяє проводити підготовку здобувачів вищої освіти на високому рівні.

Безпосередньо в базовому ВНЗ працюють 482 штатних науково-педагогічних працівників (з яких більше 65% мають вчені звання та наукові ступені - 51 докторів наук, 44 професорів, 268 кандидатів наук, 194 доцентів). Серед штатних співробітників університету 1 особа академік НААН, 4 члени-кореспонденти інженерної АНУ, член-кореспондент НААН, 3 заслужені працівники народної освіти, 5 відмінників освіти України, заслужений діяч науки і техніки України, 2 заслужених працівника ветеринарної медицини України, заслужений юрист України, заслужений економіст України, лауреат державної премії, інші висококваліфіковані викладачі.

Діє програма інтенсивного вивчення працівниками іноземної мови (у 2017 році програму дворічної підготовки успішно завершили викладачі та науковці вузу).

Значна увага приділяється розвитку міжнародного співробітництва. Протягом 2017 року здійснено близько 50 відряджень працівників за кордон, у т.ч. для проведення викладацької, наукової роботи та стажування. Динамічно розвивається грантова діяльність - у 2017 році співробітниками університету виконувалось близько 60 міжнародних освітніх та наукових грантів.

До навчального процесу також залучаються провідні фахівці підприємств та установ регіону (в т.ч. з науковими ступенями та званнями), таких, як «KERNEL», «UKRLANDFARMING», «Миронівський хлібопродукт», ІМК та інших підприємств профільного спрямування.

Студенти також мають можливість закріпити одержані теоретичні знання на базах практик кафедри та університету в цілому, зокрема: (навчальний полігон на території університету та філії кафедри - на базі навчального центру «KERNEL» по всій території України, найближчий з них м. Варва, Чернігівська обл.; науково-дослідна лабораторія).

В університеті проводиться цілеспрямована робота по підвищенню кваліфікації кадрів, відкриті постійно діюча аспірантура, докторантура. Співробітники університету у 2016 році пройшли 67 підвищень кваліфікації міжнародного рівня, 46 співробітників СНАУ визначені на міжнародному рівні сертифікованими фахівцями з відповідного профілю діяльності.

Працюють спеціалізовані вчені ради із захисту кандидатських та докторських дисертацій. Реалізується програма подвійного керівництва здобувачами наукового ступеня зарубіжними вченими та науковцями університету (у 2016 році - 9 здобувачів).

Представниками академічного складу СНАУ щорічно видається понад 1,5 тисячі наукових статей (у тому числі близько 400 у зарубіжних виданнях), понад 80 монографій, навчальних підручників та посібників, близько 2 тисяч тез доповідей.

Навчальний процес у Сумському НАУ забезпечують 50 кафедр, 46 з них - випускові. Підготовку здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» освітньої програми «Ветеринарна медицина» здійснюють висококваліфіковані викладачі випускових кафедр епізоотології та паразитології; ветеринарно-санітарної експертизи, мікробіології, зоогієни та безпеки і якості продуктів тваринництва; акушерства та хірургії; терапії, фармакології, клінічної діагностики та хімії та інших кафедр, які входять до складу факультету. На кафедрі акушерства та хірургії працює 8 викладачів. Серед них: кандидатів наук, доцентів – 7. На кафедрі терапії, фармакології, клінічної діагностики та хімії працює 12 викладачів. Серед них: доктор наук та професор – 3, кандидатів наук, доцентів – 9.

Матеріально-технічна база кафедри терапії, фармакології, клінічної діагностики та хімії – це 2 сучасних навчально-наукових лабораторій: хімії, електронної мікроскопії.

Кафедра ветеринарно-санітарної експертизи, мікробіології, зоогієни та безпеки і якості продуктів тваринництва є випусковою зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» третього (освітньо-наукового) рівня з присудженням кваліфікації доктор філософії в галузі ветеринарії. Матеріально-технічна база кафедри ветеринарно-санітарної експертизи, мікробіології, зоогієни та безпеки і якості продуктів тваринництва – це 2 сучасні навчально-наукові лабораторії: ветеринарна фармація та інноваційні технології та безпеки і якості продуктів тваринництва.

Випусковими кафедрами забезпечується викладання дисциплін на всіх курсах денної форми навчання студентів, написання магістерських робіт. Особлива увага на кафедрах приділяється вдосконаленню змісту та методики навчання студентів, методичному забезпеченню навчального процесу. Всі види занять з вивчення дисциплін, що викладаються на кафедрах забезпечені навчально-методичними комплексами, методичними вказівками, підручниками та посібниками. Професорсько-викладацький склад кафедр бере активну участь в написанні та виданні монографій, підручників і навчальних посібників з дисциплін, які викладаються на кафедрах.

На кафедрах безупинно вдосконалюється навчальний процес. Розробляються і впроваджуються методичні посібники, створюються нові робочі місця з лабораторних і практичних робіт, розвивається гурткова наукова студентська робота. На кафедрах запроваджуються сучасні форми навчальних занять: лекції з використанням мультимедійних засобів, практичні та лабораторні заняття із віртуальним відображенням процесів, що перебігають в організмі, багатофункціонально використовується ЕОМ, постійно проводяться виїзні практичні заняття на філіях кафедр, безпосередньо у виробничих умовах, стажування. Для вивчення дисциплін залучається сучасне лабораторне обладнання, діагностичні комплекси, що розроблені силами колективу кафедр.

Науково-дослідна робота на кафедрах займає одне із головних місць. Сферою наукових інтересів кафедри ветеринарно-санітарної експертизи, мікробіології, зоогієни та безпеки і якості продуктів тваринництва є

розробка наступних тематик: 1) Здійснення епізоотологічного моніторингу основних інфекційних та іноваційних хвороб сільськогосподарських тварин, у тому числі антропозоонозів прогнозування епізоотичної ситуації та дослідження механізмів епізоотичного процесу; 2) Розробка та впровадження вітчизняних засобів профілактики та лікування заразних хвороб тварин та птиці, на основі новітніх технологій; 3) Система моніторингу методів контролю та ветеринарно-санітарних заходів щодо якості й безпеки продукції тваринництва при хворобах заразної етіології; 4) Розробка комплексної системи контролю алергенів у харчовій продукції.

Сферою наукових інтересів кафедри терапії, фармакології, клінічної діагностики та хімії є тематики: 1) Клініко-експериментальне обґрунтування та розробка систем лікувально-профілактичних заходів за внутрішньої патології тварин; 2) Наукове забезпечення розробки систем контролю внутрішніх факторних, асоційованих, емерджентних та економічно значущих інфекційних захворювань тварин на основі інноваційних методів та технологій; 3) Прогнозування ризиків транскордонного заносу та поширення особливо небезпечних хвороб тварин та розробка науково обґрунтованих систем дезінфекції на основі інноваційних імпортозамінних високоефективних засобів; 4) Вплив технології виробництва молока на його якість та безпечність; 5) Удосконалення ветеринарно-санітарного контролю при виробництві свинини за інтенсивної технології.

Базами практичної підготовки є аграрні підприємства Сумської, Чернігівської, Київської та Полтавської областей.

Головна мета навчальної роботи – підготовка висококваліфікованого фахівця, здатного до праці в тваринницькій сфері і умовах ринкових відносин та на рівні національних і міжнародних стандартів виконувати свої професійні обов'язки, як висококультурної інтелектуальної особистості.

На кафедрах запроваджуються найбільш сучасні види навчальних занять, лекції, практичні, семінарські заняття, комп'ютерні тренінги, розбір конкретних ситуацій, круглі столи, олімпіади, стажування, контрольні, курсові та дипломні проекти (роботи), навчальна та виробнича практики, тощо. Технологія навчання передбачає, крім обов'язкового відвідування аудиторних занять, самостійну роботу студентів, організовану індивідуальну навчальну діяльність із викладачем, складання іспитів та заліків у відповідності з навчальним планом. З цією метою кафедрами підготовлені електронні курси для дистанційного навчання студентів без відриву від навчальної та виробничої практик.

Поглиблення знань з усіх предметів за допомогою самопідготовки стимулюється різними формами контролю поточного і підсумкового характеру.

Викладачі кафедр орієнтовані на поєднання самоконтролю, комп'ютерного контролю та контролю експертів. Навчальні заняття проводяться у відповідності з розкладом. Для визначення рівня знань, умінь і навичок студентів проводиться поточний контроль знань із використанням сучасних методів контролю, в тому числі тестування. На кафедрах впроваджена та використовується модульна система контролю знань.

Активне закріплення навчального матеріалу проводиться шляхом: застосування автоматизованих систем навчання; розгляду конкретних ситуацій з дисциплін; тестування, включаючи комп'ютерне тестування; проведення контрольних, модульних робіт; індивідуального прийому виконаних завдань; самостійної роботи студентів із застосуванням комп'ютерних технологій.

Вказані форми активного навчання матеріально забезпечені пакетами завдань і прикладними програмами.

З метою контролю рівня теоретичної і практичної підготовки студентів в процесі їх навчання здійснюється вимір знань та умінь на різних рівнях:

- поточний контроль знань (семінари, практичні заняття, рейтинговий контроль, модульний контроль, індивідуальна робота);
- підсумковий контроль знань (заліки, іспити, контроль залишкових знань);
- оцінка рівня відповідності кваліфікаційним вимогам.

Викладачі кафедр постійно підтримують творчі зв'язки з базовими підприємствами регіону. В результаті такої співдружності формується тематика комплексних контрольних завдань, курсових та дипломних проектів (робіт), а також тематика науково-дослідницької та пошуково-дослідницької роботи кафедр. За останні п'ять років усі викладачі кафедр підвищили свою кваліфікацію шляхом стажування у інших навчальних ВНЗ та проходження курсів підвищення кваліфікації на виробництві.

Система підвищення кваліфікації, що реалізується на кафедрах, забезпечує безперервний ріст науково-педагогічної кваліфікації викладачів і відповідає сучасним вимогам.

Викладачі кафедр беруть активну участь у міжнародних, міжвузівських конференціях, семінарах, мають та налагоджують подальші зв'язки з країнами близького та далекого зарубіжжя, публікують свої роботи у міжнародних видавництвах. З 2013 року викладачі кафедр періодично проходять стажування у провідних ВНЗ та науково-дослідних установах Європи за тематикою роботи кафедр.

На факультеті випускається науковий журнал «Вісник СНАУ», серія «Ветеринарна медицина», що входить до Переліку фахових видань України в галузі «Ветеринарні науки».

На кафедрах проводиться планова підготовка науково-педагогічних кадрів. Викладачі випускової кафедри «Ветеринарно-санітарної експертизи, мікробіології, зоогієни та безпеки і якості продуктів тваринництва» є науковими керівниками аспірантів та здобувачів за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» та 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза».

Хід виконання наукової тематики та дисертаційних робіт регулярно заслуховується й обговорюється на засіданнях кафедр, вченої ради факультету ветеринарної медицини та Вченої ради університету. Тематика дисертаційних робіт актуальна і відповідає профілю кафедри. За звітний період захищено сорок п'ять кандидатських дисертацій та дев'ять докторських. На даний час на кафедрах навчаються 62 аспіранти і п'ять

докторантів. Наукова робота дає перспективи для кадрового росту і розширення викладацького складу.

Висновок: експертна комісія відзначає, що на факультеті ветеринарної медицини Сумського НАУ систематично проводиться належна робота з підбору, підготовки кадрів, підвищення їх кваліфікації та атестації науково-педагогічних працівників. Кадровий склад випускової кафедри відповідає державним вимогам з акредитації. Якісний склад науково-педагогічного персоналу факультету, їхня ділова та професійна майстерність спроможні забезпечити підготовку фахівців за освітньо-професійною програмою Ветеринарна медицина зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина за другим (магістерським) рівнем та відповідає акредитаційним вимогам.

5. Матеріально-технічна база і перспективи її розвитку

Університет повністю забезпечений матеріально-технічною базою для якісного здійснення освітньо-наукової діяльності.

Матеріально-технічна база університету складається з 8 навчально-лабораторних приміщень загальною площею 79790 кв.м з сучасною актовюю залом на 700 місць. Побут студентів в університеті забезпечують 4 гуртожитки на 2147 місць, у коледжах – 9 гуртожитків. Загальна площа на факультеті ветеринарної медицини становить 7126 кв.м., в тому числі навчальна – 2174 кв.м. і на ННВК (віварії) – 351,7 кв.м., що становить близько 11,02 кв.м загальної площі та 3,2 кв.м навчальної на одного студента. Факультет повністю забезпечений аудиторним фондом.

За останні 5 років заяви всіх студентів про поселення в гуртожиток задовольнялись. Для сімейних студентів в гуртожитку № 3 виділено окрему секцію. Поселення студентів, за погодженням з деканатом, проводить студентська профспілка. Студенти факультету ветеринарної медицини проживають у гуртожитку № 2 по вул. Герасима Кондратьєва 160/2. Гуртожиток № 2 побудований у 1979 році, він має 5 поверхів секційного розташування по 17-19 місць. На кожній секції є кухня з електричними плитами на три конфорки, з 2 столами і 2 раковинами, з балконом і санвузлом на 2 kabіни, з умивальником на 2 раковини. На дві секції, тобто на 36 студентів, обладнано побутову кімнату на 17 кв. м. В гуртожитку облаштовано окремі секції для хлопців та дівчат. Безпеченість гуртожитком студентів складає 100% від потреби.

Заняття з фізичного виховання проводяться в спортивному залі загальною площею близько 1321,4 кв.м., обладнаному сучасним устаткуванням, на двох стадіонах і спортивних майданчиках для баскетболу, волейболу. В зимовий період на території спортивного комплексу обладнується лижня та інші споруди для зимових видів спорту. На вузівських змаганнях збірні команди факультету ветеринарної медицини посідають призові місця майже з усіх видів спорту.

Зміцненню здоров'я студентів слугують стадіони «Колос», майданчики для літніх видів спорту з синтетичним покриттям, оздоровчо-

відновлювальний центр, зала для настільного тенісу, траса для змагань з біатлону. Є крита спортивна зала. При спортзалі працює оздоровчий центр. В третьому гуртожитку обладнано медичний пункт, де студентам з викладачами надається, в разі потреби, перша медична допомога.

Лекційні аудиторії оснащено сучасними технічними засобами: мультимедійними комплексами, слайдопроекторами, ПК, спеціальними екранами та ін. Мультимедійні комплекси надають можливість викладачам використовувати ресурси Інтернет, електронної бібліотеки університету, власні ресурси під час проведення лекційних та практичних занять.

Високу якість фахівців забезпечує ефективна система практичної підготовки студентів. Щорічно університет укладає близько тисячі договорів з підприємствами і організаціями різних форм власності на проходження практики студентів.

В університеті діє редакційно-видавничий центр, що забезпечує редагування та друк навчально-методичної, наукової літератури та іншої друкованої продукції обсягом до 2000 д.а. щороку.

Наукова бібліотека СНАУ, як структурний підрозділ університету, відповідає за бібліотечно-інформаційне забезпечення навчального, освітнього і виховного процесів.

Сьогодні наукова бібліотека має 4 абонементи, 4 читальних зали на 325 місць. Загальний фонд бібліотеки складає 312 468 примірників. За єдиним читацьким квитком налічується 8314 користувачів.

Основне приміщення бібліотеки розташоване на двох поверхах факультету економіки та менеджменту і займає площу 721,6 м². Крім того навчальних корпусах є профільні філії бібліотеки: у корпусі інженерно-технологічного інституту це 2 кімнати (книгосховище та абонемент і читальна зала (88,3 м²); на факультеті ветеринарної медицини абонемент (49,1 м²) та читальна зала у студентському гуртожитку № 2 (84,6 м²). У головному корпусі університету бібліотека займає 3 кімнати: 2 читальні зали електронних видань (всього 149 м²) та книгосховище обмінного фонду (53,3 м²). Загальна площа бібліотеки - 1145,9 м².

Автоматизацію бібліотечних процесів та обслуговування користувачів забезпечують 57 комп'ютерів (28 із яких – це АРМ читачів, що забезпечують доступ до електронного каталогу бібліотеки СНАУ, електронної бібліотеки, електронного репозиторію та інтернет-ресурсів), які об'єднані в єдину інформаційну мережу, 2 сервери, 2 ксерокси, 2 багатофункціональні пристрої, 10 принтерів та 3 сканери для зчитування штрих-кодів.

Переважна більшість бібліотечних процесів автоматизовані, в т.ч. – книговидача, для забезпечення діяльності якої до електронного каталогу внесені записи на активну частину фонду, заштриховані видання та створена база даних читачів.

З 2009 р. бібліотекою СНАУ проводиться робота щодо наповнення електронної бібліотеки (на сьогодні це більше ніж 14,5 тис. повнотекстових видань – навчальні, наукові та навчально-методичні матеріали, створені викладачами університету та взяті з відкритого доступу). Суттєву допомогу

при забезпеченні повнотекстовими виданнями надає й електронний репозиторій, що налічує на сьогодні 3780 повнотекстових документи.

Бібліотека працює над наповненням власного сайту (library.sau.sumy.ua), завдяки якому надає інформаційні послуги у віддаленому режимі: доступ до електронного каталогу, електронної бібліотеки; віртуальна довідка та електронна доставка документів, а також інформує про діяльність бібліотеки взагалі. Бібліотека також проводить інформаційну діяльність в соціальних мережах: «Фейсбук» та «Гугл+».

В університеті діє принцип безперервної комп'ютеризації: на сьогодні в університеті наявні більше 980 комп'ютерних місць і кількість контактного дисплейного часу на кожного студента, в залежності від спеціальності, складає від 250 до 350 годин. Студенти та викладачі мають можливість черпати інформацію про найновіші досягнення науки через міжнародну інформаційну мережу INTERNET. В університеті створена локальна комп'ютерна мережа. Науково-дослідна робота зосереджена у 19 наукових лабораторіях, працює аспірантура з 10 спеціальностей.

Сумський національний аграрний університет має сучасну матеріально-технічну базу, основна частина якої введена в експлуатацію в 1985 – 2003 роках. Університет має дев'ять спеціалізованих навчальних корпусів, майстерні для проведення лабораторно-практичних занять студентів інженерних спеціальностей, полігони, споруди інженерно-технічного забезпечення, науково-дослідні підрозділи. Додатково у відповідності до наказу Мінагрополітики України «Про створення університетського центру Сумського НАУ» від 19.06.03 р. за № 180 до складу університету включено 6 ВНЗ 1-2 рівнів акредитації. Після проведення перерозподілу за напрямками підготовки загальна площа Сумського НАУ становить 364780 м², в тому числі: навчальна площа – 243185, площа навчально-допоміжних споруд (н.в. майстерні, полігони, споруди інженерно – технічного забезпечення, науково – дослідні підрозділи) – 121595 м².

Згідно з законом України «Про охорону праці» в університеті функціонує служба охорони праці, складаються комплексні заходи щодо досягнення встановлених нормативів безпеки гігієни праці та виробничого середовища.

Всі наявні об'єкти соціально-побутової сфери є власністю Сумського національного аграрного університету. Орендовані приміщення відсутні.

Матеріально-технічне забезпечення факультету ветеринарної медицини дозволяє проводити інтерактивні заняття та досягати якісних показників у навчанні.

Висновок: матеріально-технічна база Сумського НАУ забезпечує проведення на належному рівні теоретичних, практичних та семінарських занять. Аудиторний фонд відповідає нормативам санітарно-технічних вимог. В цілому матеріально-технічне забезпечення навчального процесу факультету ветеринарної медицини Сумського НАУ відповідає акредитаційним вимогам.

6. Науково-дослідна та міжнародна робота

Університетом проводиться широкий тематичний спектр наукової роботи щороку. Більшість рейтингових проектів визначають університет за активністю та результативністю наукових досліджень одним серед кращих аграрних вузів України. Відповідно до рейтингу світових університетів за рівнем їх присутності в мережі Internet Webometrics Ranking of World's Universities, складеного у січні 2017 року, серед 20 вищих навчальних закладів аграрного спрямування Сумський національний аграрний університет посів III місце, поступившись тільки Національному університету біоресурсів і природокористування України та Уманському національному університету садівництва. Як відомо, результати досліджень Webometrics публікуються двічі на рік. У процесі складання рейтингу розробниками враховується кількість проіндексованих пошуковими системами сторінок сайту вищого навчального закладу, зовнішні посилання на нього, цитованість ресурсу, а також кількість завантажених на сайт файлів. Іншими словами, оцінюється змістовна та інформаційна складова web-сайту університету. Рейтинг також враховує рівень впровадження в університеті політики «відкритого доступу» до результатів своїх досліджень, навчальних матеріалів, нормативної бази тощо.

На базі університету щорічно проводиться близько 10 наукових та науково-практичних конференцій загальнодержавного та міжнародного рівнів. Щорічно отримується близько 50 охоронних документів, таких як патенти та авторські свідоцтва, як на території України так і за кордоном.

В університеті склалися та активно розвиваються наукові школи під керівництвом докторів наук та професорів, основні з них: *Популяційної екології рослин та агроекології* **Науковий керівник:** д.б.н., професор **Злобін Ю.А.**; *«Використання селекційно-насінницьких і технологічних засобів інтенсифікації виробництва для підвищення продуктивності і якості врожаю картоплі»* **Науковий керівник:** д.с.-г.н., професор **Кожушко Н.С.**; *«Предселекція та селекція картоплі»* **Науковий керівник:** д.с.-г.н., професор **Подгасцький А.А.**; *«Формування та розвиток людського капіталу в АПК»* **Науковий керівник:** д.е.н, проф. **Михайлова Л.І.** *«Реформування власності та господарювання в аграрному секторі»* **Науковий керівник:** к.е.н, проф. **Брюховецький І.М.** *«Удосконалення фінансово-кредитного механізму на підприємствах АПК»* **Науковий керівник:** д.е.н, проф. **Чуніс А.В.** *«Державна інформаційна політика та її реалізація діяльності органів державної влади. Забезпечення інформаційних прав громадян в умовах розвитку суспільства знань та Європейської інтеграції»* **Науковий керівник:** д.ю.н., професор **Арістова І.В.** *«Удосконалення племінної роботи в тваринництві»* **Науковий керівник:** д.с.-г.н., проф., дійсний член (академік) НААНУ **Ладика В.І.** *«Якість та безпека продуктів тваринництва та рослинництва, профілактика антропозоонозних хвороб птиці»* **Науковий керівник:** д.вет.н., проф. **Фотіна Т.І.** *«Розробка та впровадження ветеринарних препаратів для профілактики і лікування тварин і птиці та*

санації приміщень» **Науковий керівник:** д.вет.н., професор Березовський А.В. «Розробка системи комплексних заходів по профілактиці і ліквідації неплідності і яловості корів і свиней» **Науковий керівник:** д.вет.н., проф. Харенко М.І.; «Фізіолого-біохімічний гомеостаз та продуктивність тварин», **Науковий керівник:** д.вет.н., проф. Камбур М.Д.

Значна увага в університеті приділяється міжнародній академічній, в т.ч. науковій мобільності співробітників та студентів. Щороку близько 50 студентів та викладачів університету беруть участь у міжнародних програмах академічної мобільності з проходженням наукового стажування у багатьох закордонних вузах в різних країнах світу. Основні з них, це США, Німеччина, Польща, Нідерланди, Канада, Китай, Австралія, Данія, Шотландія.

Щороку науковці університету беруть активну участь у виконанні держбюджетних та госпдоговірних тематик по найбільш актуальним питанням сьогодення. За період 2013-2017 рр. в університеті виконано робіт на загальну суму понад 5 млн. грн. Укладення нових договорів про співпрацю та виконання спільних досліджень сприяє розвитку як наукового потенціалу співробітників так і наукової та матеріально-технічної бази університету в цілому. З'являється більше можливостей для пропозицій по виконанню госпдоговірних тематик досліджень. Результати виконання робіт впроваджуються у виробництво, отримання патентів, публікацію наукових статей та захист дисертацій.

Студенти факультету ветеринарної медицини щорічно приймають участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт за напрямом «Ветеринарна медицина» та у Всеукраїнській студентській олімпіаді зі спеціальності «Ветеринарна медицина» та займають призові місця.

Науковими та науково-педагогічними працівниками щорічно видається понад 500 наукових публікацій (в т.ч. в закордонних виданнях, та виданнях внесених у наукометричну базу Scopus, Web of Science), понад 50 монографій, навчальних посібників та підручників, близько 1,2 тис. тез доповідей, з них 800 за участю студентів.

Університет займає 3 позицію серед аграрних вузів України за кількістю отриманих патентів за останні 3 роки. За даними рейтингу університетів України «Scopus-2014» університет займає 77 позицію. Рейтинг університетів Webometrics-2014 віддає університету 52 позицію в «Топ-200 вузів України».

Наукову та науково-технічну діяльність факультету ветеринарної медицини забезпечують шість кафедр: кафедра анатомії, нормальної та патологічної фізіології тварин; кафедра вірусології, патанатомії та хвороб птиці ім. професора Панікара І.І.; кафедра ветсанекспертизи, мікробіології, зоогігієни та безпеки і якості продуктів тваринництва; кафедра епізоотології та паразитології; кафедра терапії, фармакології, клінічної діагностики та хімії; кафедра акушерства та хірургії.

Наукова діяльність співробітників факультету сприяє підвищенню ефективності навчального процесу, впровадженню у виробництво сучасних розробок. Наукову діяльність факультету ветеринарної медицини

забезпечують 12 докторів ветеринарних наук та 43 кандидати ветеринарних наук. На факультеті сформовані 3 наукові школи. Тематика наукових досліджень факультету ветеринарної медицини виконується за рахунок госпрозрахункових науково-дослідних тем прикладних науково-дослідних робіт.

Наукова діяльність факультету ветеринарної медицини проводилася згідно пріоритетного напрямку, згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.2011 № 942 «Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань».

Напрями наукової діяльності факультету є теоретичне узагальнення, експериментальне та практичне розв'язання наукової проблеми системи контролю хвороб тварин, птиці та риби на основі моніторингу, розробки діагностичних, профілактичних та лікувальних засобів, системи лікувально-профілактичних заходів та оцінки безпечності продукції тваринництва; система моніторингу, розробка методів контролю та ветеринарно-санітарної оцінки щодо якості й безпеки продукції тваринництва.

Наукова діяльність на факультеті ветеринарної медицини, проводиться у відповідності тематичного плану науково-дослідних робіт, що зареєстровані в УкрІНТЕІ.

Щороку науковці університету приймають активну участь у виконанні держбюджетних та госпдоговірних тематик по найбільш актуальним питанням сьогідення. За період 2014-2017 рр. в університеті виконано робіт на загальну суму понад 5 млн. грн. Укладення нових договорів про співпрацю та виконання спільних досліджень сприяє розвитку як наукового потенціалу співробітників, так і наукової та матеріально-технічної бази університету в цілому. З'являється більше можливостей для пропозицій по виконанню госпдоговірних тематик досліджень. Результати виконання робіт впроваджуються у виробництво, отримання патентів, публікацію наукових статей та захист дисертацій.

Кількість захищених докторських і кандидатських дисертацій науково-педагогічними працівниками факультету ветеринарної медицини за 2007–2017 рр.: кандидатських – 42, докторських – 9.

В СНАУ випускається збірник наукових праць: Вісник Сумського національного аграрного університету, серія «Ветеринарна медицина» [ISSN 2518-1246]. Рік заснування: 1996. Свідоцтво про державну реєстрацію: КВ № 8217 від 16.12.2003.

Фахова реєстрація у ВАК України: постанова № 1-05/3 від 14.04.2010, постанова № 1-05/2 від 23.02.2011 р., постанова № 1528 від 29.12.2014 р.

Всі серії наукового журналу «Вісник Сумського національного аграрного університету» індексуються в Міжнародній науко метричній базі РІНЦ.

У 2016 році в Сумському національному аграрному університеті та Державному науково-контрольному інституті біотехнології і штамів мікроорганізмів створена спеціалізована вчена рада Д 55.859.04 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) ветеринарних наук за

спеціальностями 16.00.03 «Ветеринарна мікробіологія, епізоотологія, інфекційні хвороби та імунологія», 16.00.06 «Гігієна тварин та ветеринарна санітарія» та 16.00.09 «Ветеринарно-санітарна експертиза» строком на три роки. За період роботи спеціалізованої вченої ради відбулося одинадцять успішних захистів кандидатських дисертацій та однієї докторської дисертації.

На факультеті ветеринарної медицини функціонують навчально-наукові лабораторії: «Електронної мікроскопії», «Інноваційні технології та безпеки і якості продуктів тваринництва», «Ветеринарна фармація», «Лабораторія асоціації виробників молока».

На факультеті ветеринарної медицини створено музеї, які відіграють важливу роль в науково-дослідній діяльності та створенні іміджу факультету: Музей кісткової бази, Патанатомічний музей, Музей акушерства.

На базі навчально-наукового центру в 1986 році організована клініка. На сьогоднішній день клініка функціонує як навчальний, так і науково-дослідний підрозділ для клінічної підготовки студентів, магістрів та аспірантів та докторантів, а також для надання висококваліфікованої лікувальної та профілактичної допомоги різним видам тварин та проведення своєчасної діагностики.

Наукові підрозділи факультету, їх напрями діяльності, робота з замовниками:

а) Державний науково-контрольний інститут біотехнології і штамів мікроорганізмів (ДНКІБШМ) здійснюється співпраця щодо проведення наукових досліджень з розроблення нормативно-технічних документів з питань апробації імунобіологічних, біологічних, рослинних, хімічних, хіміко-фармацевтичних, інших засобів захисту тварин; здійснення державного контролю за якістю, проведення стандартизації, експертизи і сертифікації засобів захисту тварин, матеріалів, обладнання, приладів, інструментів, сировини і продуктів тваринного походження, кормів тваринного та рослинного походження.

б) Державний науково-дослідний контрольний інститут ветеринарних препаратів та кормових добавок – здійснюється співпраця з питань розробки, вдосконалення та стандартизації методів контролю ветеринарних лікарських засобів, кормів та кормових добавок.

в) Державний науково-дослідний інститут з лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи проводиться спільна робота щодо тестування харчових продуктів, сировини тваринного, рослинного і біотехнологічного походження, кормів, кормової сировини і вітамінних препаратів з точки зору якості і безпеки, молекулярно-генетичні дослідження; діагностику хвороб тварин інфекційної та неінфекційної етіології.

г) Український науково-дослідний інститут олій та жирів здійснює діяльність щодо: розробка перспективних і вдосконалення існуючих технологій, обладнання, технічної і технологічної документації за напрямками: добування олії і переробка олії та рослинних жирів; проведення випробувань олійно-жирової продукції, сировини і відходів виробництва в

Системі сертифікації УкрСЕПРО розроблення нормативно-технічних документів з питань апробації імунобіологічних, біологічних, рослинних, хімічних, хіміко-фармацевтичних, інших засобів захисту тварин.

д) **Лабораторія Асоціації виробників молока** втілює у навчально-науковий процес новітні технології виробництва молока, запроваджує голландську програму щодо управління діяльністю молочно-товарних виробництв. Протягом першого семестру Асоціація виробництва молока забезпечила необхідним обладнанням навчальний процес (комп'ютерами і комп'ютерними програмами). За результатами навчання за голландською програмою «Юніформ-агро» студенти курсу магістратури ветеринарного факультету опанували теоретичні і практичні аспекти щодо управління діяльністю господарств з виробництва молока. За результатами тренінгу випускники отримали можливість працевлаштування у 200 господарствах асоціації виробництва молока.

Інформація про науково-дослідні роботи, що виконуються на кафедрах факультету

Наукова діяльність на факультеті ветеринарної медицини, проводиться у відповідності тематичного плану науково-дослідних робіт, що зареєстровані в УкрІНТЕІ (власні кошти).

Інформація про науково-дослідні роботи, що виконуються на кафедрах факультету наведена в таблиці 3.

3. Тематичний план науково-дослідних робіт, що зареєстровані в УкрІНТЕІ (власні кошти).

№ з/п	№ держреєстрації	Назва НДДКР	Науковий керівник	Кафедра	Термін виконання
1	2	3	4	5	6
1.	0114U005550	Розробка та впровадження вітчизняних засобів профілактики та лікування заразних хвороб тварин та птиці на основі новітніх технологій	Фотіна Т.І.	ветсанекспертизи, мікробіології, зоогієни та безпеки і якості продуктів тваринництва	11.14-11.19
2.	0114U005551	Система моніторингу методів контролю та ветеринарно-санітарних заходів щодо якості й безпеки продукції тваринництва при хворобах заразної етіології	Фотіна Т.І.	ветсанекспертизи, мікробіології, зоогієни та безпеки і якості продуктів тваринництва	11.14-11.19

№ з/п	№ держреєстрації	Назва НДДКР	Науковий керівник	Кафедра	Термін виконання
1	2	3	4	5	6
3.	0116U005119	Розробка комплексної системи контролю алергенів в харчовій продукції	Фотіна Т.І.	Ветсанекспертизи, мікробіології, зоогієни та безпеки і якості продуктів тваринництва	01.16 – 12.20
4.	0115U001053	Вивчення епізоотичної ситуації щодо туберкульозу великої рогатої худоби в південно-східних регіонах України. Оптимізація заходів та засобів епізоотичного контролю тварин на туберкульоз у відповідності з вимогами директивів ЄС.	Касіч В.Ю.	епізоотології та паразитології	01.15-12.19
5.	0115U001340	Клініко-експериментальне обґрунтування та розробка систем лікувально-профілактичних заходів за внутрішньої патології тварин	Улько Л.Г.	терапії, фармакології та клінічної діагностики	01.15-12.19
6.	0115U001341	Наукове забезпечення розробки систем контролю внутрішніх факторних, асоційованих, емерджентних та економічно значущих інфекційних захворювань тварин на основі інноваційних методів та технологій	Улько Л.Г.	терапії, фармакології та клінічної діагностики	01.15-12.19

№ з/п	№ держреєстрації	Назва НДДКР	Науковий керівник	Кафедра	Термін виконання
1	2	3	4	5	6
7.	0115U001342	Прогнозування ризиків транскордонного заносу та поширення особливо небезпечних хвороб тварин та розробка науково обгрунтованих систем дезінфекції на основі інноваційних імпортозамінних високоефективних засобів	Улько Л.Г.	терапії, фармакології та клінічної діагностики	01.15-12.19
8.	0116U005655	Вплив технології виробництва молока на його якість та безпечність	Скляр О.І.	терапії, фармакології та клінічної діагностики	10.16 – 12.19
9.	0116U005656	Санітарно-гігієнічне обгрунтування використання миючо-дезінфікуючого засобу "FINK-SpulASS" при одержанні молока	Скляр О.І.	терапії, фармакології та клінічної діагностики	10.16 – 12.19
10.	0116U005657	Удосконалення санітарно-гігієнічних заходів на пасіках південно-східного регіону України	Скляр О.І.	терапії, фармакології та клінічної діагностики	10.16 – 12.19
11.	0116U005658	Удосконалення ветеринарно-санітарного контролю при виробництві свинини за інтенсивної технології	Скляр О.І.	терапії, фармакології та клінічної діагностики	10.16 – 12.19
12.	0114U001261	Розробка системи контролю епізоотичного благополуччя щодо інфекційних хвороб тварин на підставі	Зон Г.А.	вірусології, патанатомії та хвороб птиці	01.14-12.18

№ з/п	№ держресстрації	Назва НДДКР	Науковий керівник	Кафедра	Термін виконання
1	2	3	4	5	6
		моніторингу, діагностики, прогнозування та оцінка безпечності продукції тваринництва і птахівництва в Північно-Східній Україні			
13.	0108U010281	Розробка мультипараметричної системи молока на основі секретотворюючої функції молочної залози, претрапостального розвитку тваринного організму і методів їх корекції	Камбур М.Д.	анатомії, нормальної та патологічної фізіології тварин	06.08.- 06.18
14.	0112U008127	Розробка, удосконалення, впровадження і еколого-економічна оцінка сучасних ветеринарно-санітарних заходів у свилярстві України	Шкромада О.І.	терапії, фармакології та клінічної діагностики	01.12- 12.16
15.	0114U001561	Оптимізація комплексу протиепізоотичних заходів в господарствах Північно-Східного регіону України	Кассіч В.Ю.	епізоотології та паразитології	02.14- 12.18
16.	0116U007235	Формування професійної компетенції майбутніх фахівців аграрної галузі при вивченні хімічних дисциплін	Швець О.Г.	хімії	01.16 – 12.20

№ з/п	№ держреєстрації	Назва НДДКР	Науковий керівник	Кафедра	Термін виконання
1	2	3	4	5	6
17.	0116U004301	Система комплексних заходів по профілактиці і ліквідації неплідності і яловості корів і свиней та безпліддя дрібних тварин	Харенко М.І.	акушерства	01.14 - 12.18
18.	0116U005121	Вивчення клітинних, біохімічних та молекулярно-генетичних механізмів розвитку інфекційних захворювань, метаболічних порушень та імунокompенсаторних процесів протидії біотичних та абіотичних факторів за акушерсько-гінекологічної, андрологічної та хірургічної патології в тварин.	Красевський А.Й.	хірургії	01.16 - 12.20

Співробітництво з міжнародними та вітчизняними організаціями.

Розвиток двосторонніх та багатосторонніх міжнародних зв'язків, освітніх та наукових проектів є пріоритетним завданням Сумського НАУ. Співробітництво з зарубіжними партнерами реалізується з використанням різноманітних організаційних форм: від студентської та професорсько-викладацької академічної мобільності та участі в міжнародних конференціях, семінарах, «круглих столах» до реалізації спільних освітніх програм і участі у різних міжнародних наукових та освітніх організаціях.

На даний момент укладено 74 договорів про співробітництва з закордонними партнерами з 16 країн. До числа провідних закордонних партнерів СНАУ належать університет прикладних наук Нюртінген та Вайсштетфан (Німеччина), центр практичної підготовки спеціалістів АПК Дойла-Нінбург, екологічне об'єднання «Лого»; спілка фермерів Німеччини, Аграрно-технічна академія в Бидгощі (Польща), Варшавський природничий університет (Польща), Вармінсько-Мазурський університет в Ольштині, університет землеробства у Відні, Словацький аграрний університет в Нїтрі,

чисельні міжнародні організації, які реалізують програми виробничого стажування на кращих підприємствах розвинутих країн світу.

СНАУ є членом: міжнародного професійного об'єднання з аграрного менеджменту та розвитку сільських територій, світової наукової організації птаховиробництва (WPSA-World Poultry Science Association), світової організації ветеринарів (World Veterinarian Association), Європейського об'єднання аграрних факультетів (ESAF- European Society of Agricultural Faculties), спілки деканів економічних спеціальностей європейських вузів (Україно-польсько-словацький форум), Асоціації університетів в рамках Вишеградської четвірки V4.

Якісний рівень освіти в СНАУ забезпечують як власні висококваліфіковані кадри, так і залученні іноземні фахівці. Так, за 2009-2017 роки Сумський НАУ відвідали 31 лектор з ВУЗів та організацій-партнерів з метою проведення лекційних та семінарських занять:

- Волонтери Корпусу Миру – мовні курси для студентів СНАУ;
- Курська державна сільськогосподарська академія ім. І.І.Іванова – семінари та лекції для студентів СНАУ;
- Університет прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф (Німеччина) – регулярні семінари для студентів-магістрів спеціальності «Адміністративний менеджмент», семінари з фахової німецької мови для викладачів кафедри іноземних мов СНАУ;
- Аграрний університет, м. Пловдив (Болгарія), Варшавський університет природничих наук (Польща), Університет св. Іштвана, м.Гьодолле (Угорщина) – ряд семінарів для студентів та викладачів СНАУ в рамках проекту CASEE «Тиждень Європейських Студій» та проекту CASEE «Міжнародна літня школа «Євро інтеграція: теорія та практика»;
- Державний університет штату Колорадо (США) – семінар на тему функціонування системи вищої аграрної освіти в США;
- Чеський аграрний університет в Празі, Університет св. Іштвана в Гьодолле (Угорщина), Аграрна академія ім. Угона Колантая в Кракові (Польща) - семінар в рамках проекту Фонду Вишеградської четвірки «Економіка, соціальна політика та громадянство в Європейському Союзі – роль країн Вишеградської четвірки та перспективи для України»;
- Університет природних ресурсів та природничих наук в м. Відень (БОКУ) (Австрія) – круглий стіл;
- Галле-Віттенберзький університет імені Мартіна Лютера (Німеччина) – семінари для студентів СНАУ;
- Компанія «CRV» - семінар з лінійної оцінки типу молочної худоби в рамках реалізації українсько-нідерландської програми «Інфомолоко»;
- Компанія «TWSBIS», Польща – семінар-нарада «Перспективи комплексної переробки молочної сировини».

Співробітництво з партнерськими ВНЗ з напрямку академічної мобільності студентів та професорів здійснюється вже протягом тривалого часу. Аспіранти та викладачі ВНЗів-партнерів також мають можливість проходження наукового стажування за напрямком своїх досліджень. Загалом, протягом 2009-2017 років близько 210 осіб з науково-педагогічного складу, а

також докторантів, аспірантів та адміністративних співробітників університету перебували в науково-творчих і ділових зарубіжних відрядженнях. За цей же період біля 115 делегацій відвідали Сумський НАУ з робочими візитами в університеті, зустрілися з викладачами і студентами, приймали участь у заходах наукового та культурного характеру.

Слід відзначити, що в системі міжнародних зв'язків важливе місце займає організація виробничого стажування за кордоном. Щодо практичного напрямку підготовки молодих фахівців, лише протягом 2012-2017 навчального року 610 студентів СНАУ пройшли виробниче стажування у сільськогосподарських підприємствах Данії, Голландії, Німеччини, Польщі, Австрії, Швейцарії, Швеції, Фінляндії, США та Австралії та прийняли участь у науково-практичних стажуваннях більше 40 науково-педагогічних працівників нашого університету.

В рамках ліцензії Міністерства освіти і науки України університет з 2009 року здійснює підготовку іноземних студентів. За 2010-2017 роки тенденція до зростання кількості іноземних студентів, що навчаються в університеті, а відповідно і кількості зарубіжних країн, для яких здійснюється підготовка фахівців. Станом на 01.11.2017 р. навчається 350 іноземних громадян з 18 країн: Азербайджан, Білорусія, Грузія, Зімбабве, Замбія, Ізраїль, Індія, Ірак, Кот Д'івуар, Ліван, Нігерія, Нідерланди, Свазіленд, Сирія, Туреччина, Туркменістан, Узбекистан, Російська Федерація. На юридичному факультеті навчається 15 іноземних студентів.

В університеті активно функціонують Польсько-український центр, на відкритті якого був присутній Генеральний консул Генерального консульства Республіки Польща в Україні пан Ян Гранат (2006 р.) та Центр німецької мови та культури (2004 р.). Означені центри виступають ресурсною базою для проведення мовних курсів та ознайомчих заходів для студентства.

У Сумському НАУ успішно розвивається міжнародний магістерський курс «Адміністративний менеджмент» у рамках співпраці з університетом прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф (Німеччина), з яким ми маємо спільний проект Німецької служби академічного обміну ДААД «Підтримка німецькомовних навчальних курсів», де студенти отримують подвійні дипломи. У 2017 році за даним проектом 20 студентів СНАУ пройшли виробниче стажування у Німеччині, нині 7 студентів навчаються в університеті Вайєнштефан-Тріздорф. В СНАУ 30 студентів проходять навчання на спільному міжнародному магістерському курсі «Адміністративний менеджмент» німецькою та українською мовами.

По результатах роботи в даному проекті у 2017 році та на основі підготовленої і поданої заявки на отримання гранту у сфері освітньої діяльності, СНАУ отримав позитивне рішення з боку ДААД про фінансування проекту у 2018 році. За кошти проекту ДААД в університет було закуплено фахову німецькомовну та англomовну літературу для бібліотечного фонду СНАУ. Також вже традиційно було організовано ділову поїздку представників більшості факультетів СНАУ до Німеччини з метою ознайомлення з університетом Вайєнштефан, встановлення ділових контактів

із провідними професорами та відвідання міжнародної виставки Агротехніка-2017.

У жовтні 2017 року під час участі у засіданні робочої групи міжнародного професійного об'єднання з аграрного менеджменту та розвитку сільських територій (м. Єреван, Єреванський державний аграрний університет) було підписано Генеральну угоду про Міжнародну акредитацію магістерського курсу Адміністративний менеджмент з міжнародною акредитаційною агенцією Acquin.

У 2017 році було відновлено кооперацію з університетом Хохенхайм (Німеччина). Як результат 05.08.2017 р. було підписано міжінституціональну угоду про спільну участь у проекті академічної мобільності Еразмус + та отримано відповідний грант.

В системі міжнародних зв'язків важливе місце займає організація виробничого та наукового стажування за кордоном. Протягом 2017 року 489 студентів СНАУ пройшли виробниче стажування у сільськогосподарських підприємствах Данії, Голландії, Німеччини, Польщі, Австрії, Швейцарії, Швеції, Фінляндії, США та Австралії та прийняли участь у науково-практичних стажуваннях 17 науково-педагогічних працівників нашого університету. В тому числі викладачі СНАУ регулярно приймають участь у грантових програмах уряду США, які надають можливість підвищувати кваліфікацію та знайомитись із сучасною методикою викладання у провідних американських університетах.

У 2016-2017 рр. Сумський НАУ також став партнером проекту «Support in Harmonisation of Introduction of Bologna Principles at Ukrainian Agri-Universities, case study SNAU» (Підтримка гармонізації запровадження Болонських принципів в українських аграрних університетах, на прикладі Сумського НАУ), що впроваджується Чеським університетом природничих наук (м. Прага) за фінансової підтримки Чеської агенції розвитку. Проект носить дослідницько-прикладний характер. Його метою є підтримка системи управління вузу через обмін ноу-хау в галузі якості освіти, а також підтримка міжнародного співробітництва між Чеським УПН та СНАУ.

У рамках проекту Сумський НАУ відвідала делегація від ЧУПН. Для викладачів СНАУ та адміністрації вузу було проведено інформаційні семінари щодо практичних засад забезпечення якості освіти в рамках Болонського процесу, а також щодо досвіду впровадження принципів Болонської системи в ЄС, зокрема в Чеському УПН. За результатами семінару учасники отримали сертифікати 56 учасників.

Основні заходи в рамках проекту заплановані на 2018 рік. Вони охоплюють пряму педагогічну діяльність чеських вчителів в галузі економіки сільського господарства та технологій, обмін ноу-хау в галузі якості освітнього менеджменту і підтримку міжнародного співробітництва між Чеським УПН та СНАУ, та передбачають розробку концепції проекту студентської мобільності на 2018 рік.

Висновок: експертна комісія вважає, що наукова та міжнародна діяльність факультету ветеринарної медицини Сумського НАУ відповідають акредитаційним вимогам.

7. Якість підготовки і використання випускників

Навчальний процес базується на принципах науковості, гуманізму, демократичності, безперервності та ступеневості освіти. При цьому він орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвинутої особистості, здатної до постійного оновлення знань, професійної мобільності та прискореної адаптації в умовах проведення реформ у багатьох сферах державного регулювання.

Діяльність університету спрямована на задоволення освітніх потреб людини, суспільства, держави відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Положення про вищий навчальний заклад освіти», «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах».

Освітня діяльність в університеті має світський характер, захищена від втручання політичних партій та громадських і релігійних організацій, але побудована з урахуванням християнських цінностей.

Навчальний процес в університеті базується на системному підході та міжпредметному принципі навчання з метою виховання у студентів широти поглядів, нестандартності мислення, здатності вирішувати загальнопромислові та соціально економічні проблеми в їх взаємозв'язку.

Виховний процес є невід'ємною складовою освітньої діяльності і передбачає виховання майбутніх фахівців у кращих традиціях національної та світової культури з урахуванням загальнолюдських пріоритетів, програми відродження і розбудови національної економіки, культури, науки, духовної єдності нації та народів України.

Одним з вирішальних напрямів реалізації стратегічних завдань вищого навчального закладу є створення принципово нового механізму взаємодії всіх учасників навчально-виховного процесу, який ґрунтується на дотриманні принципу єдності їх інтересів, педагогічних можливостей та потреб особистості.

Компоненти контролю є основними засобами організації та управління якістю навчання. Цьому значною мірою сприяє введення модульного навчання та рейтингової оцінки знань. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю визначається відповідною кафедрою. Крім того, відповідно до вимог кредитно-модульної системи навчання, яка запроваджена в університеті, після вивчення матеріалу кожного змістового модуля слідує обов'язковий контроль його засвоєння. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершених етапах. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену або заліку з конкретної навчальної

дисципліни згідно із затвердженим «Положенням про екзамени та заліки в Сумському національному аграрному університеті».

З метою підготовки висококваліфікованих фахівців наукова та методична ради факультету працюють над проблемою якісного методичного забезпечення самостійної роботи студентів, аудиторних занять, поточного та підсумкового контролю, над впровадженням у навчальний процес інноваційних технологій та методів навчання, підвищенням кваліфікації педагогічних працівників. Керівництво навчально-методичною діяльністю факультету здійснює методична рада, робота якої спрямована на підвищення педагогічної культури і майстерності викладачів. До складу методичної ради входять досвідчені викладачі.

Студенти факультету постійно беруть участь у конкурсах наукових робіт та відмінників навчання та іменних стипендіатів.

Значна увага професорсько-викладацького колективу приділяється формуванню контингенту студентів магістратури. З цією метою на факультеті створена система залучення найбільш обдарованих випускників бакалаврату, які займалися протягом навчання в студентських науково-дослідних гуртках. Організатором цієї роботи є деканат та завідувачі кафедрами.

Викладацький колектив факультету докладає значних зусиль для подальшого розвитку молоді особистості, формуванню висококваліфікованих кадрів з вищою освітою, здатних працювати в аграрній сфері та підвищувати свій професійний рівень впродовж життя, оберігати й примножувати цінності національної культури та громадянського суспільства, розвивати й зміцнювати суверенну, незалежну українську державу. З цією метою на факультеті ветеринарної медицини:

1. Організовано навчальний процес відповідно до факторів, що визначають якість освіти. Фактори, що визначають якість освіти бакалаврів та магістрів - якість освітньої мети; якість освітніх стандартів та еталонів; якість освітніх програм; якість кадрового потенціалу; якість знань і умінь студентів - комплексна підготовка їх до навчання у магістратурі; якість засобів освітнього процесу; якість системи контролю досягнень; якість науково-дослідної роботи; якість структури управління.

2. Суттєво поліпшується якість та ефективність самостійної роботи студентів. Для цього:

- зосереджується увага студентів на організаційно-методичному забезпеченні самостійної роботи, урізноманітненні її форм та видів;
- удосконалюється система управління якістю самостійної роботи, що передбачає планування, організацію, мотивацію та механізм контролю;
- здійснюється оптимізація графіку навчального процесу та розкладу занять, ефективно використовуються можливості наявної навчальної бази;
- розроблюються структурно-логічні схеми програми підготовки фахівців.

3. Посилюється студентська науково-дослідна робота, яка проводиться у студентських гуртках, безпосередньо на виробництві (на філіях кафедр) і під час виробничих практик.

4. Продовжується методична робота викладацького колективу над впровадженням нових навчальних та інформаційних технологій, зокрема, кредитно-модульної системи навчання, комп'ютерного тестування, методів активізації засвоєння знань.

5. Вживаються заходи щодо реалізації державної стратегії навчання студентів, викладачів та працівників факультету з питань безпеки життя та діяльності людини, охорони праці, здоров'я, пожежної безпеки, охорони навколишнього середовища, суворо дотримуватися ст. 20 Закону України «Про охорону праці».

6. Зосереджено увагу адміністративно-управлінського персоналу та викладачів на посиленні виховної роботи. Кожна лекція, практичне чи семінарське заняття мають виховну спрямованість, сприяють засвоєнню загальнолюдських норм моралі, виховують почуття патріотизму, громадянської та національної гідності, спонукають студентів до активної протидії проявам аморальності, правопорушень, бездуховності, антигромадської діяльності.

7. Забезпечується відкритість та прозорість функціонування системи освіти, проводиться роз'яснювальна робота серед педагогічних працівників, студентів, батьків із залученням висококваліфікованих спеціалістів-виробничників та переробних підприємств різної форм власності, стосовно питань інноваційних технологій у сфері аграрної політики.

8. Організовується робота з обдарованою і талановитою студентською молоддю. З цією метою:

- поглиблюється науково-дослідницька робота студентів;
- організовується поглиблене вивчення окремих навчальних дисциплін.

9. Посилюється робота з професійно-практичної підготовки студентів, забезпечується підвищення професійної компетентності випускників факультету ветеринарної медицини, налагоджуються творчі зв'язки з організаціями і підприємствами з метою проходження всіх видів практики, майбутнє працевлаштування та створення філій кафедр.

10. Факультет ветеринарної медицини активно працює над проблемою працевлаштування випускників, надання їм першого робочого місця, зміцнює зв'язки зі службами працевлаштування, сільськогосподарськими підприємствами різної форми власності, державними установами.

11. Спрямовується робота професорсько-викладацького колективу на дотримання вимог Конституції України, Закону України «Про вищу освіту», Національної доктрини розвитку освіти України, державної програми «Освіта України XXI століття». У зв'язку з входженням України до єдиного Європейського освітнього простору робота педагогічного колективу направляється на реалізацію освітніх принципів Болонської конвенції.

Освітня концепція факультету ветеринарної медицини полягає в поглибленні, розширенні й оновленні професійних знань, умінь і навичок фахівців ветеринарного спрямування, а також можливості отримати повну вищу освіту вказаної спеціальності на основі здобутого раніше освітнього ступеня та практичного досвіду, формування нової генерації керівників і

спеціалістів підприємств, установ і організацій різних форм власності, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації.

Основними заходами в покращенні якості підготовки фахівців є:

- вдосконалення робочих навчальних планів;
- розробка комплексів науково-методичного забезпечення з кожної дисципліни (робочі програми, методичне забезпечення до вивчення дисципліни, використання практичних та семінарських занять, курсового проектування, використання можливостей баз практик, розробка курсів на платформі MOODLE тощо);
- використання матеріалів підвищення кваліфікації викладачів;
- обмін методичними розробками із сторонніми організаціями.

За наслідками екзаменаційних сесій можна відмітити досить високий рівень успішності студентів магістратури, але середній рівень має суттєві коливання серед комплексу дисциплін.

З метою контролю поточної успішності проводяться планові контрольні заходи у вигляді поточних атестацій в середині семестру, що сприяє підвищенню успішності. Показники успішності за результатами виконання магістрами комплексних контрольних робіт (ККР) з дисциплін професійної підготовки показують високий рівень знань магістрантів.

Результати виконання комплексних контрольних робіт при самоаналізі та контролю експертної комісії свідчать про те, що якість знань та успішність навчання студентів відповідають встановленим вимогам та критеріям підготовки магістрів спеціальності 211 Ветеринарна медицина.

Зміст контрольних завдань відповідає стандартам вищої освіти підготовки магістрів спеціальності 211 Ветеринарна медицина, а результати їх виконання – чинним акредитаційним нормам. Результати підсумкового контролю відповідають нормативним показникам.

При вивченні окремих дисциплін кафедрами практикується залучення студентів до самостійного вивчення окремих тем, за які студенти звітують індивідуальними контрольними роботами, що в кінцевому підсумку формує рівень індивідуальної успішності.

Програма підготовки фахівців базується на сучасних наукових знаннях у сфері природничих наук. Структура програми передбачає динамічне та інтерактивне навчання. Програма пропонує комплексний підхід до вирішення сучасних проблем з ветеринарної медицини. Дисципліни та модулі програми засновані на теоретичних знаннях, які тісно пов'язані з практичними навичками. Програма дозволяє студентам набути необхідних навичок в галузі «Ветеринарна медицина».

Про якість підготовки фахівців свідчить їх активна участь у науково-дослідній роботі кафедр, де виконуються наукові дослідження, госпдоговірні теми. Результатом проведеної роботи є грамоти та подяки наукових керівників та студентів.

Висновок: експертна комісія на місці перевірила результати залишкових знань з дисциплін професійної і практичної підготовки та виявила їх відповідність на рівні встановлених нормативів. Розбіжність між

оцінками експертів і викладачів університету під час самоаналізу відповідає державним вимогам до акредитації.

8. Перелік зауважень контролюючих органів та заходи з їх усунення

Зауважень та приписів контролюючих органів, що здійснюють контроль за дотриманням ліцензійних умов, а також скарг юридичних і фізичних осіб щодо освітньої діяльності навчального закладу зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина Сумського національного аграрного університету не було.

Працівниками деканату факультету ветеринарної медицини контролюється дотримання трудової дисципліни викладачів в частині проведення навчальних занять за розкладом, відповідності робочих програм навчальних дисциплін їх анотаціям. За звітний період (2016-2017 н.р.) зауважень до випускових кафедр у цьому аспекті не надходило.

Щорічно, у вересні місяці, науково-методичною комісією факультету ветеринарної медицини проводиться перевірка готовності кафедр до навчального року. Зауваження, що відмічені у ході перевірки, усуваються у визначені терміни.

Якість навчального процесу з дисциплін навчального плану контролюється шляхом проведення ректорського, деканатського та кафедрального контролю, графіки яких щорічно розробляються і виконуються науково-методичною комісією факультету ветеринарної медицини.

Показники роботи випускових кафедр епізоотології та паразитології; ВСЕ, мікробіології, зоогігієни та безпеки і якості продуктів тваринництва; акушерства та хірургії; терапії, фармакології, клінічної діагностики та хімії розглядалися на засіданнях Вченої ради факультету ветеринарної медицини, науково-методичної ради університету. Пріоритетним напрямом роботи випускаючих кафедр є виконання наступних завдань:

- подальшого поповнення бібліотечного фонду новими вітчизняними виданнями українською мовою та зарубіжними виданнями;
- збільшення видання навчально-методичних посібників з фахових дисциплін для самостійної роботи студентів і подальшого розвитку електронної бази методичних матеріалів, створення власних електронних посібників;
- розширення тематики курсових робіт із залученням фахівців, які працюють на виробництві.

9. Підстави для акредитації

Сумський національний аграрний університет провадить освітню діяльність з підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» на підставі та у відповідності з ліцензією серії АЕ № 636493 від 19.06.2015 року, виданою Міністерством освіти і науки України і ліцензованого обсягу (таблиця

«Узагальнений перелік спеціальностей та ліцензовані обсяги» та відповідно наказу Міністерства освіти і науки України від 19.12.2016 №1565 «Про узагальнення переліків спеціальностей, ліцензованих обсягів вищих навчальних закладів та переоформлення сертифікатів про акредитацію напрямів та спеціальностей», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 січня 2017 року за № 20/29888).

Випускові кафедри: епізоотології та паразитології; ВСЕ, мікробіології, зоогігієни та безпеки і якості продуктів тваринництва; акушерства та хірургії; терапії, фармакології, клінічної діагностики та хімії здійснюють підготовку магістрів спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» у відповідності до сертифікату про акредитацію серії НД-IV № 1952624 від 28.02.2007 р. та ліцензованого обсягу (таблиця «Узагальнений перелік спеціальностей та ліцензовані обсяги» та відповідно наказу Міністерства освіти і науки України від 19.12.2016 №1565 «Про узагальнення переліків спеціальностей, ліцензованих обсягів вищих навчальних закладів та переоформлення сертифікатів про акредитацію напрямів та спеціальностей», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 січня 2017 року за № 20/29888).

У відповідності з навчальними планами та програмами, на підставі робочих навчальних планів на випускних кафедрах здійснюється організація та контроль навчального процесу.

Методичне забезпечення навчального процесу на кафедрах відповідає вимогам державного стандарту. Видані конспекти лекцій, методичні вказівки для проведення лабораторно-практичних робіт та самостійної роботи студентів з усіх дисциплін підготовки фахівця зі спеціальності.

Професорсько-викладацькі кадри, які забезпечують організацію навчального процесу на кафедрах факультету ветеринарної медицини, за кількісним і якісним складом та рівнем кваліфікації відповідають державним нормативним вимогам.

Професорсько-викладацькі кадри випускових кафедр проводять наукові дослідження з актуальних проблем у сільському господарстві та інших галузях і забезпечують високий рівень навчальної роботи, при цьому до науково-дослідної роботи залучаються студенти спеціальності.

Якісний склад штатних викладачів кафедр постійно поліпшується. На факультеті ветеринарної медицини відкрита аспірантура за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина», 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» та агроінтернатура – форма післядипломної підготовки випускників вищих навчальних закладів після закінчення якої їм підтверджується відповідна кваліфікація та видається сертифікат. Основним завданням інтернатури є підвищення рівня практичної підготовки випускників, їх професійної готовності до самостійної професійної діяльності і навчання проводяться на профільних кафедрах факультету ветеринарної медицини Сумського національного аграрного університету.

Успішність студентів за результатами екзаменаційних сесій відповідає нормативним вимогам.

Навчальні площі відповідають державним нормативам і повністю забезпечують умови для якісної організації навчального процесу студентів.

У навчально-виховній роботі значна увага приділяється впровадженню прогресивних методів навчання. Про високий рівень підготовки студентів говорить їх успішна участь у Всеукраїнських студентських предметних олімпіадах та конкурсах наукових робіт.

Матеріально-технічна база, налагоджена соціальна інфраструктура, інформаційне забезпечення, забезпеченість навчально-методичною літературою дозволяють забезпечити необхідні умови для проведення навчально-виховного процесу та науково-методичної роботи на належному рівні, відповідно до вимог інструктивних і нормативних документів Міністерства освіти і науки України.

В регіоні є постійна потреба у фахівцях зі спеціальності, яка викликана тим, що в Сумській області зосереджені підприємства, які вимагають постійного вдосконалення нормативного забезпечення виробництва та надання послуг відповідно до вимог міжнародних стандартів і специфікацій.

Висновок: *Враховуючи результати проведеного самоаналізу, можна зробити висновок, що в цілому рівень підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Ветеринарна медицина зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина за другим (магістерським) рівнем відповідає державним акредитаційним вимогам.*

10. Загальні висновки та пропозиції

Узагальнення основних результатів роботи факультету ветеринарної медицини Сумського національного аграрного університету та випускаючих кафедр епізоотології та паразитології; ветеринарно-санітарної експертизи, мікробіології, зоогієни та безпеки і якості продуктів тваринництва; акушерства та хірургії; терапії, фармакології, клінічної діагностики та хімії фахівців за освітньо-професійною програмою Ветеринарна медицина зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина за другим (магістерським) рівнем дозволяє зробити такі висновки:

- кадрове забезпечення підготовки фахівців відповідає критеріям акредитації з усіх показників. Матеріально-технічна база, навчально-методичне та інформаційне забезпечення підготовки фахівців повною мірою відповідає вимогам і критеріям проведення акредитаційної експертизи;

- наявність висококваліфікованих науково-педагогічних працівників, які здатні забезпечувати підготовку студентів за другим (магістерським) рівнем за освітньо-професійною програмою Ветеринарна медицина зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина (у т.ч. можливість проходження практик студентами в установах і підприємствах, які мають сучасні системи, а також стажування за кордоном), необхідне навчально-методичне забезпечення (у т.ч. наявність методичних вказівок з усіх дисциплін, які вивчаються), достатнє інформаційне забезпечення дають можливість провадження освітньої діяльності, пов'язаної з наданням вищої освіти на рівні кваліфікаційних вимог.

Разом з тим, вважаємо за необхідне висловити свої побажання та зауваження, які не впливають на рішення про акредитування, але сприятимуть покращенню якості підготовки магістрів:

- постійно здійснювати підготовку наукових кадрів вищої кваліфікації через аспірантуру та докторантуру;
- сприяти роботі професорсько-викладацького складу з написання підручників і навчальних посібників зі спеціальних дисциплін державною і іноземними мовами;
- розширити бази навчальних та виробничої практик студентів;
- постійно поповнювати фонди бібліотеки сучасними підручниками і навчальними посібниками зі спеціальних дисциплін українською мовою;
- розширити перелік підручників і періодичних зарубіжних видань фахового спрямування;
- постійно покращувати матеріально-технічний стан навчальних і навчально-наукових лабораторій факультету.

За результатами роботи експертна комісія вважає можливим акредитацію освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина за другим (магістерським) рівнем вищої освіти у Сумському національному аграрному університеті з ліцензійним обсягом 150 (сто п'ятдесят) осіб денної форми навчання.

Голова комісії:

завідувач кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи
Полтавської державної аграрної академії,
доктор ветеринарних наук, професор

 В. О. Євстаф'єва

Експерт:

завідувач кафедри анатомії і гістології Житомирського
національного агроекологічного університету,
доктор ветеринарних наук, професор

Л. П. Горальський

З висновками ознайомлений:

Ректор Сумського національного
аграрного університету (МП)

В. І. Ладика

«01» червня 2018 року

Порівняльна таблиця
відповідності стану забезпечення Сумського національного аграрного
університету ліцензійним умовам надання освітніх послуг у сфері вищої
освіти за освітньо-професійною програмою Ветеринарна медицина зі
спеціальності 211 Ветеринарна медицина за другим (магістерським)
рівнем до нормативів

Назва показника (нормативу)	Значення показника за освітньо-кваліфікаційним рівнем (норматив)	Фактичне значення показника	Різниця
1	2	3	4
1. Загальні вимоги			
1.1 Концепція діяльності за заявленим напрямом (спеціальністю), погоджена з Радою міністрів АРК, обласною, Київською, Севастопольською міською державною адміністрацією	+	+	-
1.2. Заявлений ліцензований обсяг (денна форма навчання/заочна форма навчання)	150	150	-
2. Кадрове забезпечення підготовки фахівців заявленої спеціальності			
2.1. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин соціально-гуманітарного циклу дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин)	95	100	+5
у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	95	100	+5
2.2. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин фундаментального циклу дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин) (за винятком військових навчальних дисциплін)	95	Не передбачено навчальним планом	
у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	50	Не передбачено навчальним планом	

Назва показника (нормативу)	Значення показника за освітньо-кваліфікаційним рівнем (норматив)	Фактичне значення показника	Різниця
1	2	3	4
з них: докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук або професорів дозволяється прирівнювати двох кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної науково-педагогічної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників, навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України або монографій, до одного доктора наук або професора)	40, але не менш ніж 1 доктор або професор на 25 осіб ліцензованого обсягу	Не передбачено навчальним планом	
2.3. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин фахових дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин)	95	100	+5
у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи, з них:	50	100	+50
докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук або професорів дозволяється прирівнювати двох кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної науково-педагогічної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників, навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України або монографій, до одного доктора наук або професора)	40	47,6	+7,6
2.4. Частка педагогічних працівників вищої категорії, які викладають лекційні години дисциплін навчального плану спеціальності та працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи (% від кількості годин для кожного циклу дисциплін навчального плану)	—	—	—
2.5 Наявність кафедри (циклової комісії) з фундаментальної підготовки	+	+	-
2.6 Наявність кафедри зі спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної науково-педагогічної спеціальності:	+	+	-
доктор наук або професор	+	+	-
3. Матеріально-технічна база			
3.1 Забезпеченість лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідним для виконання навчальних програм (у % від потреби)	100	100	-

Назва показника (нормативу)	Значення показника за освітньо-кваліфікаційним рівнем (норматив)	Фактичне значення показника	Різниця
1	2	3	4
3.2 Забезпеченість студентів гуртожитком (у % від потреби)	70	100	+30
3.3 Кількість робочих комп'ютерних місць на 100 студентів	12	20	+8
3.4 Наявність пунктів харчування	+	+	-
3.5 Наявність спортивного залу	+	+	-
3.6 Наявність стадіону або спортивного майданчика	+	+	-
3.7 Наявність медичного пункту	+	+	-
4. Навчально-методичне забезпечення			
4.1 Наявність освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця (у т.ч. варіативної компоненти)	+	+	-
4.2 Наявність освітньо-професійної програми підготовки фахівця (у т.ч. варіативної компоненти)	+	+	-
4.3 Наявність навчального плану, затвердженого в установленому порядку	+	+	-
4.4 Наявність навчально-методичного забезпечення для кожної навчальної дисципліни навчального плану (% від потреби):			-
4.4.1 Навчальних і робочих навчальних програм дисциплін	100	100	-
4.4.2 Планів семінарських, практичних занять, завдань для лабораторних робіт (% від потреби)	100	100	-
4.4.3 Методичних вказівок і тематик контрольних, курсових робіт (проектів)	100	100	-
4.5 Наявність пакетів контрольних завдань для перевірки знань з дисциплін соціально-гуманітарної, фундаментальної та фахової підготовки (% від потреби)	100	100	-
4.6 Забезпеченість програмами всіх видів практик (% від потреби)	100	100	-
4.7 Наявність методичних вказівок щодо виконання дипломних робіт (проектів), державних екзаменів	+	+	-
4.8 Дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів (у т.ч. з використанням інформаційних технологій), (% від потреби)	100	100	-
4.9 Наявність критеріїв оцінювання знань і вмінь студентів	+	+	-
5. Інформаційне забезпечення			
5.1 Забезпеченість студентів підручниками, навчальними посібниками, що містяться у власній бібліотеці (% від потреби)	100	100	-

Назва показника (нормативу)	Значення показника за освітньо-кваліфікаційним рівнем (норматив)	Фактичне значення показника	Різниця
1	2	3	4
5.2 Співвідношення посадкових місць у власних читальних залах до загальної чисельності студентів (% від потреби)	5	5	-
5.3 Забезпеченість читальних залів фаховими періодичними виданнями	8	32	+24
5.4 Можливість доступу викладачів і студентів до Інтернет як джерела інформації:			
- наявність обладнаних лабораторій	+	+	-
- наявність каналів доступу	+	+	-

**Порівняльна таблиця
дотримання нормативних вимог щодо якісних характеристик
підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Ветеринарна
медицина спеціальності 211 Ветеринарна медицина за другим
(магістерським) рівнем**

(відповідно до наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 13 червня 2012 року № 689)

Назва показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістр	Фактичне значення показника (нормативу) за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістр	Різниця
1	2	3	4
Якісні характеристики підготовки фахівців			
1. Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
1.1. Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	-
1.2. Підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	-
1.3. Чисельність науково-педагогічних (педагогічних) працівників, що обслуговують спеціальність і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	-
2. Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше %			
2.1. Рівень знань студентів з соціально-гуманітарної підготовки:			
2.1.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.1.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	58,7	+8,7
2.2. Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:			

2.2.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90		
2.2.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50		
2.3. Рівень знань студентів з професійної та практичної підготовки:			
2.3.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	99,5	+9,5
2.3.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	61,2	+11,2
3. Організація наукової роботи			
3.1. Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів	+	+	
3.2. Участь студентів у науковій роботі (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях, участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	

ЗВЕДЕНІ ВІДОМОСТІ

про дотримання ліцензійних умов у сфері вищої освіти

Порівняльна таблиця дотримання технологічних вимог щодо матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітньої діяльності освітньо-професійної програми Ветеринарна медицина зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина за другим (магістерським) рівнем вищої освіти у Сумському національному аграрному університеті

№ з/п	Найменування показника (нормативу)	Вимоги до значення показника (нормативу) за другим (магістерським) рівнем		
		Значення показника (нормативу)	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1. ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо матеріально-технічного забезпечення				
1	Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	5,0	+2,6
2	Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	40	+10
3	Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
	1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	відповідає

	2) пунктів харчування	+	+	відповідає
	3) актового чи концертного залу	+	+	відповідає
	4) спортивного залу	+	+	відповідає
	5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	відповідає
	6) медичного пункту	+	+	відповідає
4	Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	100	+30
5	Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів	+	+	відповідає
2. ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо навчально-методичного забезпечення				
1	Наявність опису освітньої програми	+	+	відповідає
2	Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	+	+	відповідає
3	Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відповідає
4	Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відповідає
5	Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	відповідає
6	Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відповідає
7	Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	відповідає
3. ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо інформаційного забезпечення освітньої діяльності				
1	Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менш як п'ять найменувань	32	+27
2	Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	відповідає
	Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про			

3	акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавничча/атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	відповідає
4	Наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін)	60	80	+20

Голова комісії:

завідувач кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи
Полтавської державної аграрної академії,
доктор ветеринарних наук, професор

 В. О. Євстаф'єва

Експерт:

завідувач кафедри анатомії і гістології Житомирського національного агроекологічного університету,
доктор ветеринарних наук, професор

 Л. П. Горальський

З висновками ознайомлений:

Ректор Сумського національного аграрного університету

 В. І. Ладика

«01» червня 2018 року

РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ
(у порівнянні результатів самоаналізу із контрольним заміром знань експертної комісії) студентів спеціальності 211 Ветеринарна медицина за другим (магістерським) рівнем

№ п/п	Дисципліна	Разом студентів		З'явилося на іспит		З них одержали оцінки																Абсолютна успішність, %		Якість навчання, %		Середній бал	
		самоаналіз	комісія	самоаналіз	комісія	Відмінно				Добре				Задовільно				Незадовільно				самоаналіз	комісія	самоаналіз	комісія	самоаналіз	комісія
						к-ть	%	к-ть	%	к-ть	%	к-ть	%	к-ть	%												
Дисципліни соціально-гуманітарної підготовки																											
1.	Філософія	150	150	148	146	37	36	25,0	24,7	51	51	34,5	34,9	60	59	40,5	40,4	-	-	-	-	100	100	58,7	59,6	3,84	3,84
Дисципліни професійної та практичної підготовки																											
2.	Акушерство та гінекологія	150	150	150	146	45	43	30,0	29,5	49	49	32,7	33,5	56	54	37,3	37,0	-	-	-	-	100	100	62,7	63,0	3,93	3,92
3.	Спеціальна епізоотологія	150	150	150	146	39	38	26,0	26,0	51	50	34,0	34,2	59	58	39,3	39,7	1	-	0,7	-	99,3	100	60,0	60,3	3,84	3,86
4.	Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин	150	150	150	146	41	39	27,3	27,4	50	49	33,3	33,6	57	58	38,1	39,0	2	-	1,3	-	98,7	100	60,7	60,3	3,84	3,87
5.	Державний вет-сан. контроль та нагляд	150	150	150	146	34	30	22,7	20,5	58	59	38,7	40,4	58	57	38,6	39,1	-	-	-	-	100	100	61,3	61,0	3,87	3,82
Середнє з дисциплін професійної та практичної підготовки:																						99,5	100	61,2	61,2	3,87	3,87
Середнє з всіх дисциплін																						99,8	100	60,0	60,4	3,86	3,86

Голова комісії:

завідувач кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Полтавської державної аграрної академії,

доктор ветеринарних наук, професор **В. О. Євстаф'єва**

Експерт:

завідувач кафедри анатомії і гістології Житомирського національного агроекологічного університету,

доктор ветеринарних наук, професор **Л. П. Горальський**

Зазначеними означомлений:

Ректор Сумського національного аграрного університету,
академік НААН **В. І. Ладика**

